

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Rudolfa Blažka „Postavení státního zástupce před zahájením trestního stíhání“

Předložená rigorózní práce obsahuje 119 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Okruh použité literatury je poměrně rozsáhlý a přiměřený zvolenému tématu. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce předložená práce nesporně splňuje požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku nikoli tradiční, která je současně velmi složitá a náročná a jejíž některé aspekty jsou stále zdrojem diskusí a polemik.

Po stručném úvodu, ve kterém autor charakterizuje zaměření své práce, se nejprve zabývá normativní úpravou působnosti státního zastupitelství v trestním řízení. Souhlasit lze s názorem autora na interpretaci terminologické nejednotnosti mezi Ústavou a trestním řádem, pokud jde o označení orgánu veřejné žaloby. Prameny práva autor zjevně ve své práci pojímá spíše v materiálním smyslu, než ve smyslu formálním.

V další části práce se autor věnuje základním zásadám, které ovládají stadium před zahájením trestního stíhání v užším smyslu a funkcím tohoto stadia. Zajímavé a důvodné jsou v této souvislosti autorovy úvahy o vztahu zásady (principu) zákonnosti a zásady materiální pravdy, tedy vztahu prostředku a cíle.

Dále se autor zabývá problematikou příslušnosti státního zastupitelství. Jistá popisnost této partie je ovšem odůvodnitelná skutečností, že jde o problematiku trestním řádem neupravovanou a i odborné veřejnosti méně známou.

Jádrem práce jsou následující dvě kapitoly věnované úkolům státního zástupce v etapě před zahájením přípravného řízení a po jeho zahájení. Autor zde velmi podrobně a pečlivě analyzuje především postup státního zástupce po podání trestního oznámení nebo jiného podnětu a dále výkon dozoru státního zástupce ve stadiu prověřování ve věci. Správný je závěr, že skutečnost, zda oznamovatel byl či nebyl předem poučen o trestních následcích úmyslně nepravdivého obvinění, je z hlediska možného trestního postihu pro křivé obvinění nepodstatná. Velmi správně autor pojímá změnu, kterou přinesla novela č. 265/2001 Sb. v oblasti dozoru. Kladně třeba hodnotit, že se autor nevyhýbá ani velmi složité a sporné problematice kontrolní činnosti státního zástupce nad činností policie v etapě před zahájením trestního řízení, jakož i opatřením státního zástupce v případě nedůvodného učinění záznamu o zahájení úkonů trestního řízení. Stranou své pozornosti autor neponechal ani problematiku rozhodování státního zástupce o stížnostech proti usnesením policejních orgánů.

Samostatnou kapitolu pak autor věnuje problematice zkráceného přípravného řízení. I zde je výklad zpracován velmi podrobně a svědomitě.

Zajímavý exkurz představuje kapitola věnovaná právní úpravě funkcí prokurátora před sdělením obvinění na Slovensku. Autor se zde správně neomezil na pouhý popis právní úpravy, ale provádí i srovnání se současnou úpravou českou.

V závěru své práce autor stávající právní úpravu hodnotí vesměs pozitivně, a to zejména s ohledem na novelu z roku 2001. Souhlasit lze s jeho názorem, že oprávnění domáhat se přezkumu postupu policejního orgánu by měl mít nejen poškozený, ale i oznamovatel. Kladně třeba hodnotit, že se v této části práce autor zabývá rovněž návrhem rekonstrukce trestního práva procesního a vyjadřuje k němu svá stanoviska. Velmi důležitou myšlenku pak autor vyjadřuje v posledním odstavci: rostoucí nároky kladené na státního zástupce vyžadují vytvoření odpovídajících podmínek pro jejich splnění.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autor prokázal výbornou a hlubokou znalost zvolené problematika a jejích širších souvislostí, ať již pokud jde o dosavadní literární zpracování, judikaturu a praktické problémy orgánů přípravného řízení. Kladně třeba hodnotit pečlivost a svědomitost zpracování, širší záběr a snahu po kritickém a samostatném přístupu. Autor svá stanoviska formuluje jasně a podkládá je věcnými argumenty. Autor prokázal způsobilost odborné tvůrčí práce. Předložená rigorózní práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autor mohl blíže vyjádřit k otázce na základě jaké normy (obecně závazné, interní) je možno trestní oznámení „založit“ nebo oznamovateli „vrátit“ (na několika místech své práce takový postup sám připouští).

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě práce a úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Rudolfu Blažkovi udělen titul doktora práv.

V Praze dne 10.7.2008

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent